

Velika noč je največji in najstarejši praznik krščanstva.

Verni se spominjajo trpljenja Jezusa Kristusa, njegove smrti na križu in vstajenja od mrtvih, s tem pa tudi odrešenja.

Z velikim četrtnikom se v katoliški cerkvi začne sveto tridnevje. Velika noč je vselej na prvo nedeljo po prvi pomladanski luni in se torej določa po luninem koledarju. Cerkev praznuje ta praznik že od 4. stoletja kot poseben pomladanski praznik, navezuje pa se na starejši judovski praznik, na judovsko veliko noč, pasho, s katero se Judje spominjajo rešitve Izraelcev iz egiptovske sužnosti. Pasha pomeni obed ali jagnje, ko so Judje obhajali sveti obed z žrtvovanjem jagnjeta. Kasneje je postalo jagnje simbol za **Kristusa** kot osebo, ki se žrtvuje za druge.

Velika noč je v večstoletnem praznovanju v slovenski tradiciji prinesla tudi več običajev, ki jih ponekod izvajajo danes. V četrtek, ko utihnejo cerkveni zvonovi, se verni spominjajo Kristusove zadnje večerje, med katero je postavil zakrament evharistije, pa tudi začetka njegovega trpljenja. Na ta dan je bil Kristus izdan in v katoliški cerkvi se z njim začne sveto tridnevje kot simbol oznanjevanja 'Gospodove smrti'.

Začetek velikega tedna sicer predstavlja cvetna nedelja, teden dni pred veliko nočjo, priprave na praznik pa potekajo skozi 40-dnevni postni čas, ki se začne na pepelnično sredo.

Po evangelijskem izročilu je Jezus umrl na križu v petek ob treh popoldne, še isti večer so ga tudi pokopali, ker je bila sobota strog dan počitka. Veliki petek je edini dan v letu, ko ni maš, temveč potekajo le obredi, ki spominjajo na Jezusovo trpljenje in smrt. Ta dan je tudi strogi post.

Na veliko soboto potekajo čez dan molitve ob božjemu grobu, ki ga uredijo v cerkvah. Verni ta dan prinesejo k blagoslovu velikonočne jedi (prekajeno meso, potico, pirhe, hren, jajca ...), ki jih bodo zaužili v nedeljo, na velikonočno jutro. Po vseh slovenskih pokrajinah nosijo k blagoslovu jajca že več stoletij, sprva verjetno rdeče barve, kar kaže tudi ime za velikonočno jajce, pirh, kar naj bi v madžarščini pomenilo rdeče (piros), ista beseda pa v grščini pomeni ogenj.

Jajce je simbol večnosti, simbolizira pa tudi Kristusovo vstajenje, ponovno stvarjenje in upanje. Slovenska velikonočna jajca, ki se imenujejo tudi pisanice ali pisanke, se uvrščajo med najlepše okrašene primerke v Evropi. Tudi pri nas prinaša pirhe velikonočni zajec, simbol plodnosti. Po vsej Evropi se je uveljavilo več običajev v zvezi s pirhi, med njimi tudi metanje pirhov na polja, kjer so jih tudi zakopali. To naj bi pomagalo, da bi se življenje spomladi lahko spet obnovilo.

Velikonočna nedelja, dan torej, ko naj bi Jezus Kristus ob prvem jutranjem svitu vstal od mrtvih, se začne s slovesno procesijo. V preteklosti so za ta največji krščanski praznik družinski člani dobili novo oblačilo in obutev in se v velikem številu sprva zbrali v velikonočnem jutru okrog Božjega groba v cerkvi, temu pa je sledila vstajenjska procesija. Po vrnitvi v cerkev je potekala sveta maša, ljudje pa so po njej odhiteli na domove, kjer so se družine zbrale pri skupnem velikonočnem zajtrku. Uživanje zajtrka je slovesen družinski obred. Včasih so ga jedli le z rokami brez jedilnega pribora. Vsak je dobil del od vseh blagoslovljenih velikonočnih jedi in moral pri tem paziti, da je z vsemi ravnal dostojno.

Velika nedelja je vedno med ljudmi veljala za tako svet dan, da se ni smelo nič delati in ne hoditi zdoma, ampak so lahko šli zdoma šele na velikonočni ponedeljek.

Velikonočni ponedeljek je praznik, dan sprostivne, ki je namenjen veselemu druženju, obiskom in izletom. Včasih so ljudje na ta dan sekali pirhe in pomaranče. Nekateri birmanski botri so na ta dan z velikonočnimi dobrotami obdarovali svoje birmance. Nekdaj je veljalo še, da po veliki noči, ko je zemlja blagoslovljena, otroci zunaj lahko hodijo bos in se ni bati prehlada.

Pirhi

Velikonočno praznovanje se ne konča na velikonočno nedeljo, temveč vsaj v bogoslužnem pogledu traja ves teden. Štirideset dni po veliki noči v cerkvi obhajajo Gospodov vnebohod. V okviru cerkvenega leta se velikonočni čas konča šele na binkošti, 50 dni po veliki noči. Posebno so v tem času poudarjene nedelje, imenovane kar velikonočne nedelje.

Datum velike noči, 2000-2020

Leto	Zahodna	Vzhodna
<u>2000</u>	<u>23. april</u>	<u>30. april</u>
<u>2001</u>	<u>15. april</u>	
<u>2002</u>	<u>31. marec</u>	<u>5. maj</u>
<u>2003</u>	<u>20. april</u>	<u>27. april</u>
<u>2004</u>	<u>11. april</u>	
<u>2005</u>	<u>27. marec</u>	<u>1. maj</u>
<u>2006</u>	<u>16. april</u>	<u>23. april</u>

<u>200</u> <u>7</u>	<u>8. april</u>	
<u>200</u> <u>8</u>	<u>23. marec</u>	<u>27. april</u>
<u>200</u> <u>9</u>	<u>12. april</u>	<u>19. april</u>
<u>201</u> <u>0</u>	<u>4. april</u>	
<u>201</u> <u>1</u>	<u>24. april</u>	
<u>201</u> <u>2</u>	<u>8. april</u>	<u>15. april</u>
<u>201</u> <u>3</u>	<u>31. marec</u>	<u>5. maj</u>
<u>201</u> <u>4</u>	<u>20. april</u>	
<u>201</u> <u>5</u>	<u>5. april</u>	<u>12. april</u>
<u>201</u> <u>6</u>	<u>27. marec</u>	<u>1. maj</u>
<u>201</u> <u>7</u>	<u>16. april</u>	
<u>201</u> <u>8</u>	<u>1. april</u>	<u>8. april</u>
<u>201</u> <u>9</u>	<u>21. april</u>	<u>28. april</u>
<u>202</u> <u>0</u>	<u>12. april</u>	<u>19. april</u>